

Vervangen van een ICD of Pacemaker

Versie 7 gepubliceerd op 29-08-2023 11:24 uur

Inleiding

Vervangen van een ICD of Pacemaker

Uw inwendige defibrillator (ICD) of pacemaker werkt op een batterij die een beperkte levensduur heeft. Na een aantal jaren raakt de batterij van de ICD of pacemaker leeg.

Wanneer de batterij vernieuwd moet worden, moet de hele pacemaker of ICD vervangen worden. De draden van de ICD of pacemaker hoeven meestal niet vervangen te worden.

Een besluit nemen

Een besluit nemen

Bij het vervangen van de ICD wordt er gekeken naar uw lichamelijk conditie. Er wordt ook gevraagd hoe u zich voelt. Het kan zijn dat er wordt besloten de ICD niet te vervangen, of juist te vervangen door een pacemaker. Dit zal de cardioloog van te voren met u en bespreken.

Een pacemaker wordt in principe altijd vervangen.

Medicatiespreekuur

Voor de opname krijgt u een afspraak voor het medicatiespreekuur. Meestal is deze afspraak telefonisch.

Opnamedatum

U krijgt thuis een bericht over datum en tijdstip van de opname en waar u zich kunt melden.

Belangrijke informatie!

Bloedverduunners (antistollingsmiddel)

Bij het gebruik van Acenocoumarol of Fenprocoumon ontvangt u instructies over het (tijdelijk) aanpassen van de bloedverduunners.

Geef de datum van de behandeling zo snel mogelijk door aan de trombosedienst. De trombosedienst kan met uw behandelend arts overleggen hoe de dosering van het bloedverduunners moet worden aangepast.

Heeft u geen instructie ontvangen? Neem dan contact op met de trombosedienst. Stop nooit zelf met de medicatie.

Als u NOAC-medicijnen gebruikt, moet u hier tijdelijk mee stoppen. Het tijdstip van stoppen is afhankelijk van het merk en soort NOAC en uw nierfunctie. U krijgt hierover uitleg van uw arts.

Andere medicijnen

Gebruikt u plastabletten? Neem deze dan na de ingreep in.

Overige medicijnen kunt u gewoon innemen, tenzij de cardioloog anders met u heeft besproken.

Overgevoeligheid voor antibiotica

Bent u overgevoelig voor antibiotica? Meld dit dan bij uw arts of verpleegkundige.

Heeft u suikerziekte?

Heeft u suikerziekte (diabetes mellitus) en gebruikt u hiervoor insuline? Dan kunt u de helft van de normale hoeveelheid in de ochtend injecteren, de andere helft na de behandeling. Gebruikt u hiervoor tabletten? Dan neemt u deze in na de behandeling.

Belangrijke informatie!

Nuchter zijn (niet eten en drinken)

Voor deze ingreep is het noodzakelijk dat u nuchter bent. Dat betekent dat u vanaf een bepaald tijdstip niet meer mag eten en drinken. Dit tijdstip wordt bepaald door het moment waarop de ingreep plaatsvindt.

Ingreep in de ochtend (tot 12.00 uur):

- De avond voor de ingreep mag u na 0.00 uur niets meer eten.
- Tot 2 uur voor de ingreep mag u nog wel water, heldere limonade, thee of koffie.

Ingreep in de middag (na 12.00 uur):

- Op de ochtend van de ingreep mag u nog een licht ontbijt nemen, zoals een kop thee en een beschuit met jam.
- Tot 2 uur voor de ingreep mag u nog wel water, heldere limonade, thee of koffie.

Neem voor uw ziekenhuisbezoek het volgende mee:

- De pas van uw ziektekostenverzekering;
- Een geldig legitimatiebewijs (identiteitskaart, rijbewijs, paspoort);
- Een lijstje met de medicijnen die u gebruikt. Dit wordt ook wel een AMO (Actueel Medicatie Overzicht) genoemd;
- Sokken (het is vaak vrij koud op de behandelkamer);
- Iets te lezen e.d.

Heeft u koorts of koorts gehad vlak voor de opname?

Als u koorts heeft of koorts heeft gehad vlak voor de opname moet u dit melden. U heeft dan namelijk meer kans op een infectie.

Overige informatie

- Uw bloedwaarden worden gecontroleerd.
- Venogram: soms wil de cardioloog extra onderzoek doen naar de (veneuze) bloeddoorstroming. Dit gebeurt met name wanneer er een draad (lead) moet worden vervangen of een extra draad wordt geplaatst. Dit wordt dan met u op de polikliniek besproken.

Houd rekening met een dagopname

Bij vervanging van uw pacemaker of ICD wordt u opgenomen op afdeling Shortstay. U mag, wanneer alles goed gaat, dezelfde dag weer naar huis.

Mocht u als 1e op het programma staan, dan wordt u op de middag ervoor al opgenomen.

Wij adviseren u om waardevolle spullen thuis te laten.

Het ziekenhuis is niet verantwoordelijk voor vermissingen of beschadiging van uw eigendommen.

Opname

U wordt 's morgens opgenomen. Vooraf gaat u naar het laboratorium voor bloed afname. Daarna meldt u zich op de afgesproken tijd bij de informatiebalie.

Een verpleegkundige verzorgt de opname en geeft u aanvullende informatie. Een arts-assistent of physician assistant komt langs voor een opnamegesprek en een lichamelijk onderzoek.

Vorbereiding op uw ingreep

- U krijgt een infuus in uw arm aan de zijde waar ook de pacemaker of ICD wordt geplaatst. Door dit infuus wordt antibiotica toegediend om de kans op wondinfecties zo klein mogelijk te houden.
- Vlak voor de procedure krijgt u een operatiejasje aan, uw onderbroek en sokken mag u aanhouden. Neemt u makkelijk zittende kleding mee zoals een Joggingbroek/pyjamabroek, een badjas, stevige pantoffels (geen veterschoenen). Deze trekt u aan voordat u naar de afdeling hartkatheterisatie wordt gebracht.
- U kunt uw eigen medicijnen innemen, behalve eventuele plastabletten en bloedverdunners.
- Het is verstandig om vlak voor de ingreep naar het toilet te gaan.

Het vervangen van een ICD of Pacemaker

Na een aantal jaren raakt de batterij van de ICD of pacemaker leeg. Het apparaatje moet dan vervangen worden.

U ligt op de behandeltafel en wordt aangesloten op de bewakingsapparatuur.

Naast de cardioloog zijn er nog andere mensen aanwezig om de ingreep goed te laten verlopen.

De operatieplek wordt indien nodig geschoren en daarna gedesinfecteerd. Hierna wordt alles steriel afgedekt met doeken.

De cardioloog begint met het geven van plaatselijke verdoving. Deze prik kan gevoelig zijn.

De cardioloog maakt een snede in de huid en verwijdert het oude apparaatje.

Daarna maakt de cardioloog de nieuwe ICD of pacemaker vast aan de oude draden.

De cardioloog plaatst vervolgens het apparaatje onder de huid.

Na het schoonmaken van de wond wordt deze gehecht en afgedekt of geplakt met speciale lijm. Daarna is de ingreep klaar.

Duur van de ingreep

De ingreep duurt 1 tot 2 uren.

Na de ingreep

Op de behandelkamer wordt uw hartritme, bloeddruk en zuurstofgehalte in het bloed gecontroleerd. Als er geen problemen zijn mag u terug naar de afdeling.

De verpleegkundige controleert uw wond op bloedingen en meet regelmatig uw temperatuur, hartslag en bloeddruk. U krijgt pijnstillers. Helpen deze pijnstillers niet voldoende? Geef dit aan bij de verpleegkundige.

U moet twee uur in bed blijven liggen. Hierna mag u weer uit bed. Het is belangrijk om uw linkerarm zoveel mogelijk rust te geven.

Wanneer er ook een draad moet worden vervangen, wordt er na de ingreep een controleröntgenfoto en een ECG gemaakt.

Autorijden

Bij het vervangen van een ICD of pacemaker mag u niet zelf autorijden. Laat u door iemand anders thuisbrengen.

Een wond gesloten met een oplosbare hechting

- De wond wordt afgedekt met een pleister. Deze kan 5 dagen blijven zitten.
- Met deze pleister mag u voorzichtig douchen. Wrijf niet over de wond.
- Na 5 dagen mag u de pleister voorzichtig van de huid verwijderen. Eventueel kunt u de pleister vooraf nat maken om het loslaten te vergemakkelijken.
- Bij (heftige) jeuk mag de pleister er eerder af.

- Als de wond droog is, hoeft er geen pleister op.

Een wond gesloten met huidweefsellijm

- De lijm bedekt de wond. Dit ziet eruit als een korstje. Hier mag u niet aan krabben of peuteren.
- Als u last heeft van uw wond door schuren van kleding, dan kunt u de wond bedekken met een pleister of gaasje.
- Houd de wond schoon en droog. U mag wel voorzichtig douchen. De huid rondom de wond daarna voorzichtig droog deppen, niet wrijven.
- De lijm laat vanzelf los na ongeveer na 10 dagen.

Controle na twee weken

Twee weken na uw ontslag heeft u een afspraak met de verpleegkundigconsulent cardiologie voor wondcontrole. Ook is er de gelegenheid om vragen te stellen. Bij problemen kan de cardioloog erbij geroepen worden.

Controle na twee maanden

Na ongeveer twee maanden komt u naar de polikliniek voor de eerste ICD- of pacemakercontrole bij de technicus. U heeft dan ook een gesprek met de cardioloog.

Jaarlijkse controle bij de technicus

Vervolgens komt u ieder jaar bij de technicus voor controle. Bij de controle leest de technicus de ICD of pacemaker uit. De technicus kan dan zien of u ritmestoornissen heeft gehad en of de ICD of pacemaker toen gewerkt heeft. Verder worden de draden doorgemeten en wordt de spanning van de batterij gecontroleerd.

Mogelijke complicaties

Zoals bij alle medische behandelingen zijn aan de plaatsing van een ICD of pacemaker ook risico's verbonden. Zoals:

- Bloeduitstorting van de huid op de plek van de ICD of pacemaker;
- Bloeding in het onderliggend weefsel;
- Infectie van de wond.
- De draad kan losgaan en maakt dan geen contact meer. De draad moet dan opnieuw worden vastgezet.

Wanneer neemt u contact op met uw arts?

Neem tijdens kantooruren contact op met de verpleegkundig consulent cardiologie bij alle acute problemen aan de wond, zoals:

- Roodheid
- Zwelling
- Pijn
- Koorts (boven de 38°C)
- De wond blijft vochtig
- De wond is open gegaan.

Neem buiten kantooruren contact op met de huisartsenpost.

Een shock van de ICD

Heeft de ICD één shock afgegeven en voelt u zich daarna weer goed? Neem dan binnen 24 uur contact op met het secretariaat cardiologie. Gebeurt dit buiten kantooruren of in het weekend? Neem dan contact op met de dienstdoende cardioloog via het algemene telefoonnummer van het ziekenhuis.

Belangrijk:

Voelt u zich na de shock niet goed of heeft de ICD meerdere shocks afgegeven? Bel dan zo snel mogelijk 112. U wordt dan met een ambulance naar de spoedeisende hulp gebracht. Ga nooit zelf rijden.

Na de ingreep

- Wees de eerste zes weken voorzichtig met het tillen van zware voorwerpen.
- Wanneer er een draad (lead) is vervangen of een extra draad is geplaatst, dan mag u de eerste 6 weken uw arm niet boven uw schouder heffen. Ook mag u dan de eerste zes weken geen zware dingen tillen.
- Let erop dat u uw schouder wel blijft gebruiken, zodat deze soepel blijft.
- U mag de eerste week niet baden.
- U mag de eerste twee weken niet zwemmen of naar de sauna.
- U mag de eerste twee weken niet fietsen.

Storing door straling

Elektromagnetische stralen van buitenaf zouden de werking van de ICD of pacemaker kunnen verstoren (interferentie). Over het algemeen kunt u gewoon huishoudelijke apparaten gebruiken.

Medische behandelingen

Bij een medische behandeling of tandheelkundige behandeling is het belangrijk dat u meldt dat u een ICD of pacemaker-drager bent. Tijdens sommige medische behandelingen kan de ICD of pacemaker namelijk beschadigen.

De meeste moderne ICD's en pacemakers zijn geschikt voor een MRI. De radioloog moet wel weten dat u een ICD of pacemaker-drager bent. De technicus moet de ICD of pacemaker dan tijdelijk anders instellen.

Tijdens radiotherapie bij kanker kan uw ICD of pacemaker beschadigen, zeker als de ICD of pacemaker in het stralingsgebied zit. Soms wordt de ICD of pacemaker voor de bestraling verplaatst naar de andere kant. De ICD of pacemaker moet na de bestraling altijd gecontroleerd worden.

Reizen

U kunt als ICD of pacemaker-drager gerust naar het buitenland reizen. Neem altijd uw ICD of pacemaker-pas mee. Zoek van tevoren uit in welk ziekenhuis in de buurt van uw vakantiebestemming de ICD of pacemaker kan worden uitgelezen.

Griep prik

Wij raden u aan om geen griep prik te halen bij uw huisarts in de eerste maand na de ICD of pacemaker implantatie.

Bij overlijden

Wanneer de patiënt een ongeneeslijke ziekte heeft of als de patiënt in de stervensfase zit, kan worden besloten de schokfunctie van de ICD uit te zetten.

In het geval van overlijden zal de begrafenisondernemer de ICD of pacemaker verwijderen. Dit is wettelijk verplicht.

Autorijden na de ingreep

U mag de eerste twee weken na de ingreep niet autorijden, omdat de wond moet genezen.

Lees meer

U kunt veel medische informatie op het internet vinden. Hieronder volgt een lijstje met interessante en betrouwbare websites:

- [Stichting ICD-dragers Nederland \(STIN\)](https://www.stin.nl/) (<https://www.stin.nl/>)
- [De Nederlandse hartstichting](https://www.hartstichting.nl/) (<https://www.hartstichting.nl/>)
- [Hartwijzer.nl](https://www.hartwijzer.nl/) (<https://www.hartwijzer.nl/>)
- [Medtronic](https://www.medtronic.com/nl-nl/index.html) (<https://www.medtronic.com/nl-nl/index.html>)
- [Boston Scientific](https://www.bostonscientific.com/en-EU/home.html) (<https://www.bostonscientific.com/en-EU/home.html>)
- [Abbott](https://www.cardiovascular.abbott/us/en/home.html) (<https://www.cardiovascular.abbott/us/en/home.html>)

- [Harteraad.nl \(https://harteraad.nl/\)](https://harteraad.nl/)